

גיליון מספר

34

גיליון זה יוצא לאור ע"י
מרכז תבונות
מסוגלים להצליח בגמרא

דרכי יצירת קשר

מערכת טלפונית ותכנים:
0733-478-474
כתובת דוא"ל:

m.tvunot@gmail.com

קו להתייעצות בלבד:

054-847-0581

בימים א-ה בין 20:00-21:00

ניתן להירשם לקבלת הגיליון
וחומרים נוספים וכן לבקשת
ייעוץ והדרכה או להזמנת
הרצאות וימי עיון ע"י שליחת
הודעה בדוא"ל.

להשגת הגיליון:

המאמרים נבחרו מכתבי היד של סדרות 'התבונות' ו'התבונות' - גמרא לשיעור את הגיליונות

בתבונות ינחני

הרב אביאל אברהם טוויל | יו"ר המרכז

האתגר שבלימוד הגמרא (ג)

במאמרים הקודמים הצגנו את האתגרים שבלימוד הגמרא, ובעיקר התעסקנו עם הקשיים הטכניים הראשוניים, במאמר הנוכחי נציג את יתר הקשיים ובעיקר הקשיים הלימודיים.

קשיים לימודיים

הקבוצה השנייה מתייחסת לרובד עמוק יותר, לא רק לימוד שטתי והתמודדות טכנית, אלא לפעילות מחשבה פנימיות, אותם הלומד חווה בכל רגע נתון. ההבדל בינם ובים הקשיים הטכניים הוא פשוט: היכולת לצפות אותם מבחוץ. בעוד שקשיים טכניים צפים ועולים מאליהם, קשיים לימודיים הולכים ומסתתרים. זהו טבעם של הקשיים הלימודיים, הם אוהבים להתחפש למשהו אחר.

המהלך הזה ואופיים הטבעי של קשיי הלמידה - הופך את הזיהוי למלאכה מאתגרת ורגישה. מאתגרת כי היא דורשת יצירתיות, ורגישה כי היא דורשת זהירות. אך אל לנו להקדים את המאוחר, ומן הראוי תחילה לערוך היכרות עם תשעת הקשיים הקיימים:

(1) **חוסר בפרטים:** חוסר ידע רקע מסוגיות וממונחים שונים המובאים בסוגיא הנלמדת. מרבית סוגיות הגמרא כביכול 'סומכים' על הלומד שהוא מונח בכל הפרטים, המונחים וכביכול הוא בן אותה התקופה בה נכתבה הגמרא, מצב שדורש מהלומד להיות 'בלש' לחפש את הממצאים הנכונים והדרושים בכדי לפענח את הסוגיא כאן.

(2) **מציאות חז"ל:** הקשר התרבותי הייחודי שהיה בימי חז"ל בימים ההם כמעט וכלל אינו מתקשר עם הווי חיינו כיום. וככל שהימים עוברים, הולכת מציאות זו ונעשית רחוקה יותר ויותר. לא שור ולא חמור נמצאים ברחובותינו ובטח שאינם משמשים ככלי תחבורה או למשאות.

(3) **היעדר דירוג דיסקטי:** חוסר דירוג דיסקטי מהקל לקשה. כך הוא המבנה התלמודי, לצידו של קטע קל יכול להמצא קטע ארוך ומסורבל, למרות שאחריו יבוא שוב קטע קל. קטעי אגדה נעימים ומשובבי לב עשויים לבו בשיאו של מהלך מורכב וקשה מאוד הדורש שעות של לימוד.

(4) **מילות מפתח והקשר:** מונחי ומילות מפתח הגמרא אינם בעלי תרגום אחיד, אלא משתנים לפי המשמעות המלאה של הענין. כמו"כ קיימים

גם חילוקים דקים בין תתי הנושאים, כגון, בין שאלה לקושיא, בין הנחה לאוקימתא וכו' - שמקשים אף הם על הלומד.

(5) **היגיון ייחודי:** היגיון התלמוד לא תמיד מתיישב עם ההיגיון של הלומד. מה גם שלא תמיד יש היגיון, כגון הלכה למשה מסיני או גזירת הכתוב וכו', ועל הלומד 'לעקם' את מוחו כביכול בכדי להתיישר עם מהלכי הסוגיות השונות.

(6) **דיונים ארוכים:** הגמרא לא מוותרת על אף הדיון, ולכן גם דיונים ארוכים ומורכבים עם כמות שלבים ומידע שמקשה לעקוב אחר התהליכים יכללו בין רצף הסוגיות. והקושי הוא ליצור חיבור רציף לכל הסוגיא ויצירת מהלך אחיד, כי רק מהלך כזה הוא זה שיקל בהמשך על זיכרון הדברים.

(7) **התעלמות מעקרונות:** בגמרא לא מובאים עקרונות מוסדים אלא דיון על מקרים מסויימים, ועל הלומד לנסות למצוא את "תמצית" עומק הענין ולהסיק ממנו עקרונות ע"מ להצמידם למקרים אחרים.

(8) **ריבוי פירושים:** ריבוי הפירושים הניתן להיות על כל קטע וקטע שעשוי לכלבל את התלמידים בין הפשט ובין הדרש או הרעיון המתפרש.

(9) **מופשטות גבוהה:** הרבה מושגים ודיונים מופשטים הרחוקים מהבנת הלומד הצעיר. במשנה המידע הוא חזותי (מקרים, מעשים), ואילו בגמרא המידע והדיוניים הם מילוליים-רעיוניים.

כל אלו יוצרים מרחק מסויים בין הלומד ובין התלמוד בבלי.

בשבוע הבא בעזרת ה' נסיים את הנושא הזה ונתקדם הלאה.

מרכז תבונות - מסוגלים להצליח בגמרא הינו מרכז ייחודי המטפל בקשיי למידה בלימוד הגמרא. שיטת האבחון המקיף של המרכז מבוססת על מודל שבעה מנגנוני למידה בהם כל לומד חייב לעבור בכדי להצליח - תוך שלכל מנגנון יש כלי אבחון ייחודיים המותאמים לשפת הגמרא. ע"י אבחון מקיף נצליח לזהות במדוייק את הקשיים הנסתרים אצל הלומד ולהציע פתרונות מעשיים שיהפכו אותו - ללומד עצמאי בסייעתא דשמיא. האבחון הייחודי כבר סייע למאות תלמידים להיות מסוגלים ללמוד גמרא לבד. מעוניינים להצטרף להצלחה: חייגו כעת למרכז ותחילו ליהנות מהגמרא.

הפעלה וחינוך בלימוד

איך נייצר הנעה פנימית ללימוד?

הקשר-גשר בין התאים תלוי במספר הפעמים בו בוצעה הפעולה. קשרים דקים - פירושים חזרתיות מועטה. המח מעביר ומקבל מידע בכל רגע מכל חלקי הגוף - לא לכל הוראה או פעולה הוא מייחס חשיבות. בכדי "להוריד" מעומס פעולת המח - ברא הקב"ה את "מערכת ההרגל" - שמטרתה לאסוף פעולות הנעשות באופן קבוע ולהפוך אותם לאוטומטיות - כך יש למח פחות הוראות לתת. מצידו של המח קיימת מגמה - להפוך כמה שיותר פעולות לאוטומטיות - ובכך לחסוך בהוראות.

פעולות שנעשות ע"י ההרגל - צורכות פחות אנרגיה ופחות דרישות הן מהגוף והן מהמח. כך ניתן לראות אדם שהולך באופן טבעי למקום בו רגיל ללכת, תוך כדי שהוא עסוק בשיחת טלפון או בפעולה אחרת. המח נמשך להרגליו. לכל אדם יש הרגלים שונים שהם בעצם מהווים ומאפיינים את מהותו הייחודית.

ההרגלים נובעים ומוזנים ללא ספק מכוחותיו ותכונותיו הפנימיים של כל אדם לפי אופי הייחודי. כך שניתן לראות שתי אנשים שמבצעים את אותה הפעולה, אך כל אחד מזוית או דרך שונה. קחו למשל פעולה פשוטה כמו "רחיצת הגוף" - פעולה שכולנו מבצעים מידי יום, אך כל אחד מאיתנו עושה אותה בצורה שונה וייחודית. והצורה הזו - היא השתקפות של ה"אופי" האישי של האדם.

בהמשך בעזרת ה' כשנגיע לזיהוי הייחודיות של כל אדם - נבאר בתוספת הרחבה בדרכי זיהוי האישיות, בהשלכות ובדרכי הפעולה לכל תכונה ותכונה.

פרק ב: איך בעצם נוצרים 'הרגלים'? (ד)

לפני שנרחיב ונבסס את היסוד בבניית ההרגל בחינוך, נפתח בשאלה הבסיסית: איך בכלל נוצרים הרגלים?

כח ההרגל הוא טבע אנושי בלתי נשלט שטמן הקב"ה באדם - ונועד ללא ספק לסייע להתקרב עוד אל הקב"ה. וא"כ חובה עלינו להבין איך פועל כח זה בפנימיות הנפש.

בספרים הקדושים (אמרי אמת פ' תרומה סי' תרפ"ט; שבועו סי' תרפ"ג ועוד) מובא כיצד בעומק הבריאה נוצרים בעצם ההרגלים. שהרי העולם נקרא כך מלשון "העלם" - שהקדושה נעלמת בו, והטבע הוא המתנגד הכי גדול לקדושה ולהתחדשות. ובעצם, האדם שהוא מלשון "אדמה" בעומק נפשו שואף תמיד ל"איון נפשי" בין כוחותיו. הקב"ה ברא את האדם באופן שהוא מסתגל לאירועי חייו, אחרת האדם לא יוכל להמשיך ולחיות, אם על כל דבר הוא יתלהב ממש כמו הפעם הראשונה כי אז יאבד את "כח הבחירה" שלו. ויותר מכך, כח ההרגל הוא המנגנון שמסייע לאדם לבצע מחשבות ומעשים על בסיס מידע ישן שעבר אצלו במח כמה וכמה פעמים. אך התורה היא ה"אש" - שמתנגדת לכח ה"אדמה" - ומטפסת למעלה ובכך מוציאה את האדם מהרגליו (עי' בסוף 'קובץ הערות' להגר"א וסרמן סי' א').

באופן המעשי - הדברים פועלים כך: מח האדם בנוי מאינספור תאים - שכל תא מכיל מידע מסויים, המידע מועבר בין כל חלקי המח השונים ע"י גשרים - כעין רצף של חוטים דקים שמחברים בין כל חלקי המח. עובי

משולחנו של המאבחן

סודות ויסודות מחדר האבחונים של מרכז תבונות

לפני שבועיים פגשתי בחור שבא אלי כדי שאעזור לו להתחבר ללימוד ולהבין את ה'שפה' שלו בגמרא. הוא הגיע אלי (כמו רבים אחרים...) עם 'הרבה' חוויות שליליות וכישלונות שאותם חווה עד כה.

אך הפעם הוא היה שונה. במקום לראות תלמיד שבור ורצוץ, עם אפס אמון בעצמו, ראיתי בחור עליו, שמח, מצחיק אך בעיקר מרדן... מבחינתו נמאס לו מכל הלימודים או הרבנים האלו שמחייבים אותו ללמוד. הוא ניסה הכל, ולא הצליח, אז כנראה שזה לא 'לרמה שלו' (במרכאות, כאילו שהוא עבר את הגיל הזה...).

לא נכנס למהלך הפגישה למרות היותה מרתקת במיוחד, מחמת קוצר היריעה. רק אומר דבר אחד: מאחורי הביטחון העצמי הגדול כביכול שלו - הסתתרה נפש קטנה ופצועה. מאחורי הליצנות הלא פוסקת שלו - הסתתר ילד קטן, עצוב וחסר אמון בעצמו.

החיים מייצרים שכבות הגנה מדומות, לעין בלתי מנוסה יראו השכבות כחלק מאישיות התלמיד - אך אם נקלף אותם נגלה אוצר...

שכבות האשיות

מה חדש?

מיוחד! למנויי רשימת התפוצה שלנו:

- ספר הדרכה לעיון והעמקה - "והגית" מרבי ברוך מרדכי אזרחי זצ"ל שחיבר לפני עשרות שנים...
- הספר הוא מראי מקומות ייחודי לסוגיות יסודיות רבות, ומנחה את הלומד שלב אחר שלב בבניית יסודות וחשבונות בלימוד העיון.
- מנויים מקבלים יותר! הצטרפו כעת ללא עלות!

הפרוספקט החדש שלנו - מוכן! לקבלתו שלחו מייל כעת והוא ישלח אליכם...

גיליון זה מודפס בכמות מצומצמת באפשרותך לזכות את חבריך ומכרייך... הרפס את הגיליון ותעזור גם להם

לקבלת הגיליון ועוד חומרים נוספים ישירות למייל לחץ כאן

הילד מתקשה בלימוד הגמרא? יש פתרון. יעיל מדוייק ומהיר.

הצטרפו למאות התלמידים שכבר מסוגלים ללמוד גמרא לבד!
על ידי שלושת הצעדים להצלחה:

- אבחון מקיף ומקצועי בגמרא
- תוכנית למידה מותאמת
- ליווי מקצועי לביצוע

רוצים לדעת עוד על התהליך?
האזינו לפירוט המלא במערכת הטלפונית

שלוחה 71 **0733-478-474**

